19 Μαΐου 2021

Ἡ φωνή τῆς συνείδησης (Νικολόπουλος Ἱερώνυμος Μητροπολίτης Λαρίσης καὶ Τυρνάβου)

/ Γενικά Θέματα

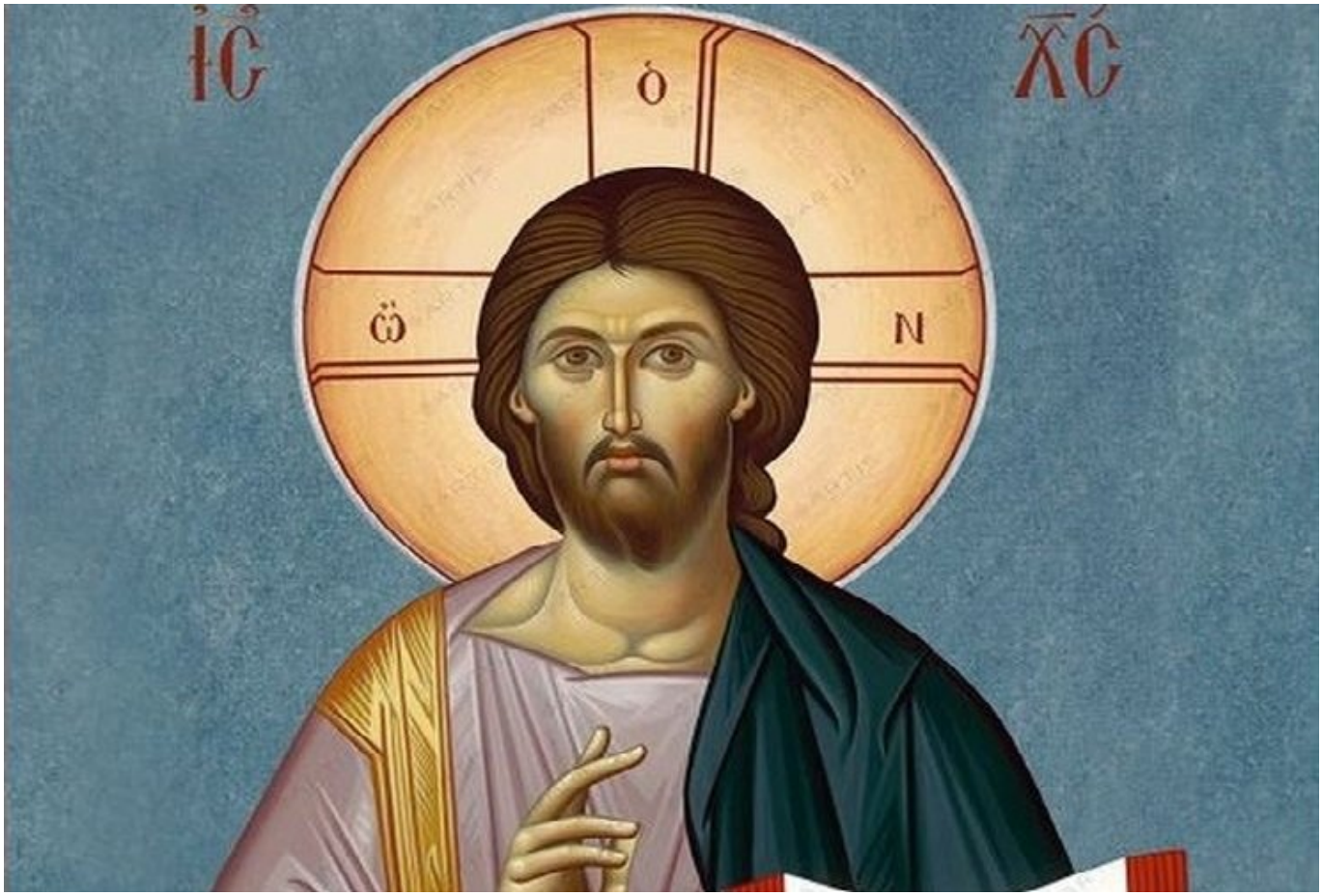

Ἄπειρες εἶναι οἱ στιγμές τῆς ζωής μας κατά τίς ὁποίες βρισκόμαστε σέ ἀμφιβολία γιά τό τί πρέπει νά κάνουμε. Καί τίς περισσότερες ἀπό αὐτές διστάζουμε ὄχι ἐπειδή δέν ξέρουμε τί νά ἀποφασίσουμε, τί νά πράξουμε ἤ πῶς νά ἐνεργήσουμε. Ἄν καί ξέρουμε ποιό εἶναι τό σωστό, ἄν καί αἰσθανόμαστε ποιό εἶναι τό ἠθικά ἐπιβεβλημένο, ἄν καί συνειδητοποιοῦμε τί περιμένει ἀπό ἐμᾶς ὁ Ἅγιος Θεός, παρά ταῦτα πράττουμε κάτι τελείως διαφορετικό, ἄν ὄχι καί ἀντίθετο, ἤ στεκόμαστε ἀναποφάσιστοι, μόνο καί μόνο ἐπειδή συνυπολογίζουμε τίς ἀντιδράσεις τῶν ἀνθρώπων, τό προσωπικό μας συμφέρον ἤ τυχόν πιέσεις πού ποικιλοτρόπως μᾶς ἀσκοῦνται. Ἄν μάλιστα ἡ ὅποια ἀπόφασή μας ἔχει καί προσωπικό κόστος, πρώτιστα αὐτό δείχνει νά ἐπηρεάζει τήν ἀπόφασή μας καί ὄχι τό θεῖο θέλημα ἤ, ἔστω, ἡ ἠθική τάξη.

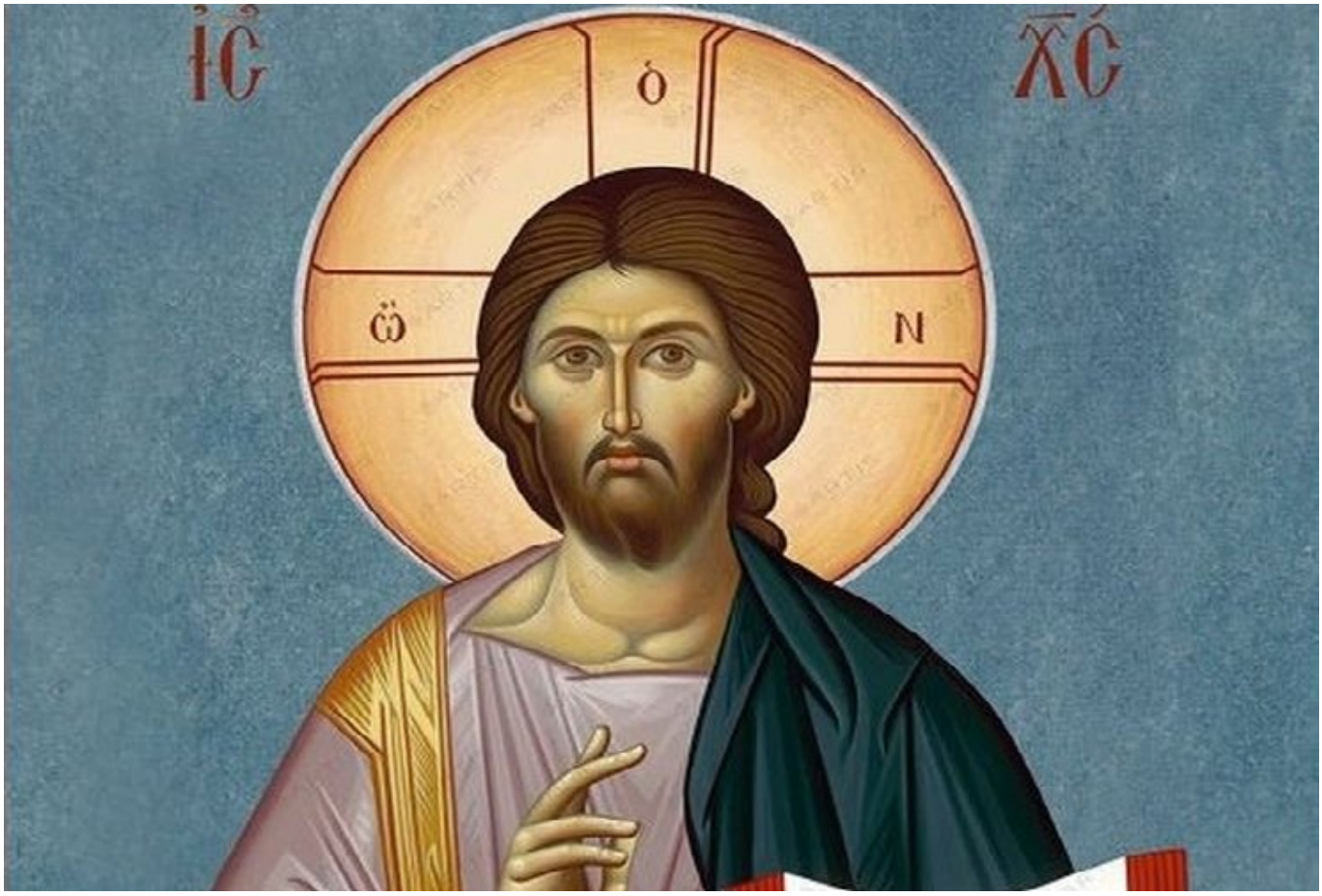

Κί αὐτός ὁ δισταγμός, πού ἡ ὑπέρμετρη ἐνδοτικότητα τῆς ἐποχῆς μας ἔχει ὀνομάσει ἀνθρώπινη ἀδυναμία, δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἡ συγκατάθεση στήν ἀρχή τέλεσης ἑνός ἐγκλήματος, μιᾶς πού ἡ ὅποια ἁμαρτία, ὅσο «μικρή» κατ' ἄνθρωπον κι ἄν λογίζεται, στά μάτια τοῦ Θεοῦ δέν παύει νά εἶναι ὑπέρμετρη προσβολή τοῦ θείου ἐλέους, ἀλλά καί ἡ ἱστορία ἔχει ἀποδείξει ὅτι εἶναι ἡ αἰτία γιά τήν ἐπαύξηση τοῦ κακοῦ στή γῆ. Πράγματι, ἡ λάθος ἀπόφαση, ἰδίως αὐτή πού ἐλήφθη μέ ἰδιοτέλεια, καιροσκοπισμό ἤ μέ διάθεση μετάθεσης τοῦ προβλήματος, εἶναι ὑπεύθυνη κατά τίς ἱστορικές καταγραφές γιά πολύ πόνο καί καταστροφή στήν ἀνθρωπότητα. Ἀντίθετα, ἀπόφαση πού λαμβάνεται βάσει ἠθικῶν ἀρχῶν και ἀξιῶν, ἰδίως τῆς ἀληθινῆς πίστης, ἀκόμη κι ἄν στοιχίζει σέ ὅποιον τήν πάρει, ἐπιφέρει εὐλογία, ἀνάπαυση καί εἰρήνη συνειδήσεων.

Ἰωσήφ ὁ ἀπό Ἀριμαθαία

Ἡ σημερινή εὐαγγελική περικοπή, μέσα στούς πολλούς χαρακτῆρες πού προβάλλει, ἀναδεικνύει καί τή μορφή τοῦ Ἰωσήφ τοῦ ἀπό Ἀριμαθαίας. Τόν προσδιορίζει κατ' ἀρχήν ὡς «εὐσχήμονα βουλευτή». Ὁ χαρακτηρισμός τοῦ εὐσχήμονος παραπέμπει στόν χρηστό καί κόσμιο τρόπο ἐξωτερικῆς συμπεριφοράς, σέ μιά ἁβρότητα καί εὐγένεια πρός ὅλους. Ἡ ἰδιότητα τοῦ βουλευτῆ παραπέμπει στήν ἰδιότητα τοῦ μέλους τοῦ Συνεδρίου, τοῦ ανώτατου ὀργάνου διοικήσεως τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ,

ἀλλά καί τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομώντα. Αὐτό τό ὄργανο, στά πλαίσια ἀνοχῆς τῶν περιφερειακῶν ἐντόπιων διοικήσεων, τό διατηροῦσε ἡ Ρωμαϊκή Αὐτοκρατορία, γιά νά καλλιεργεῖ τήν ψευδαίσθηση κάποιας αὐτονομίας στούς κατακτημένους λαούς.

Ὁ Ἰωσήφ λοιπόν ἦταν ἐπιφανές μέλος τῆς ἰουδαϊκῆς κοινωνίας, καί μάλιστα σεβαστό καί καθολικά ἀποδεκτό ἀπό ὅλους. Εἶναι ἀπό τίς μορφές πού, ἄν καί πλούσιος καί ἀσκῶν ἐξουσία, τό Εὐαγγέλιο ἐπαινεῖ, γιά νά καταφανεῖ ὅτι ὁ πλοῦτος καί ἡ ἐξουσία δέν εἶναι ἐξ ὁρισμοῦ κακά, οὔτε δαιμονοποιοῦνται κατά τήν ἀντίληψη τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς. Ἀντίθετα, τό πρόβλημα εἶναι στούς διαχειριστές τους, ὅταν ἀντί νά τά χρησιμοποιοῦν ὡς ἐργαλεῖα καί εὐκαιρίες διακονίας, τά μετατρέπουν σέ μέσα ἐκμετάλλευσης καί καταπίεσης.

Καί αὐτός ὁ ἐπιφανής, ὁ πλούσιος, ὁ δυνατός, τήν κρίσιμη ὥρα νοιάζεται γιά κάποιον φαινομενικά ἀδύναμο. «Τολμήσας εἰσῆλθε πρός Πιλᾶτον καί ᾐτήσατο τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ». Ἔδυε ὁ ἥλιος καί ἀποτελοῦσε μεγάλη προσβολή κατά τά ἰουδαϊκά ἔθιμα νά μείνει κρεμασμένο καί ἄταφο νεκρό σῶμα κατά τή νύκτα. Κανείς ὅμως δέν διακινδύνευε νά ζητήσει τό σῶμα αὐτοῦ πού μέ τόση μανία οἱ ἄρχοντες τοῦ Ἰσραήλ καί οἱ ἀκόλουθοί τους ὁδήγησαν στόν ἀτιμωτικό θάνατο τοῦ Σταυροῦ. Γι’ αὐτό καί τονίζεται ὅτι ὁ Ἰωσήφ τόλμησε. Ἄν καί μέλος τοῦ Συνεδρίου, ἄν καί πλούσιος, ἄν καί ἐπιφανής, δέν λογαριάζει τίποτε, οὔτε κάμπτεται ἀπό τόν φόβο τῆς ἐκδικητικότητας τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὁποίοι καί τό ἀξίωμά του μποροῦσαν νά τοῦ ἀποστερήσουν, καί τήν περιουσία του νά δημεύσουν, ἀλλά καί νά τόν δυσφημήσουν μποροῦσαν σέ κοινωνία πού μεθόδευε ἀποκλεισμούς καί περιθωριοποιήσεις. Παρ’ ὅλ’ αὐτά, τόλμησε! Ἔκανε ὅ,τι τοῦ ὑπαγόρευε ἡ φωνή τῆς συνείδησής του, ἀσχέτως προσωπικοῦ κόστους!

Πιλάτος

Ἀλλά καί ὁ Πιλάτος φαίνεται ἀλλαγμένος. Ἄν καί συνυπεύθυνος στήν ἄδικη καταδίκη, ἄν καί μέ πλήρη ἐπίγνωση συνέπραξε στό μεγαλύτερο ἔγκλημα στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας, ἄν καί τήν κρίσιμη στιγμή γιά λόγους ἰδιοτέλειας φίμωσε τή συνείδησή του, τώρα κάνει αὐτό πού πρέπει. Ἴσως γιατί δέν ἔχει τήν πίεση τοῦ ὄχλου. Ἴσως γιατί δέν φοβάται πιά γιά τή θέση του. Ἴσως γιατί θέλει νά κάνει κάποιο ἐλάχιστο καλό μήπως καί ἀντισταθμίσει τό μεγάλο κακό.

Καί ἀφοῦ διαπιστώνει ὅτι πραγματικά πέθανε, παραδίδει τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ στόν πιό ἔντιμο ἄνθρωπο τοῦ ἰουδαϊκοῦ συνεδρίου. Προσοχή στό ρήμα πού χρησιμοποιεῖ το Εὐαγγέλιο: «ἐδωρήσατο». Ἦταν συνήθης πρακτική -ἐπειδή τά σώματα τῶν καταδικασμένων νά πεθάνουν με τόν πλέον ἀτιμωτικό θάνατο τῆς σταυρώσεως δέν παραδίδονταν σέ ταφή, ἀλλά κατά τόν νόμο ἔπρεπε να διαπομπευθοῦν- οἱ συγγενεῖς νά δωροδοκοῦν τούς ἁρμόδιους γιά νά πάρουν τό λείψανο. Ὁ Πιλάτος

δώρισε τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, δηλαδή δέν δέχθηκε νά γίνει κάν λόγος γιά τό ὁποιοδήποτε ἀντάλλαγμα. Τό Εὐαγγέλιο, ἀναδεικνύοντας γιά μιά ἀκόμη φορά την ἀντικειμενικότητα πού τό χαρακτηρίζει, δέν ἀπομειώνει τό πρόσωπο τοῦ Πιλάτου, ἀλλά ὅ,τι καλό κάνει τοῦ τό ἀναγνωρίζει.

Ὁ Ἰωσήφ τολμᾶ ἀψηφώντας τά ὅσα εἶχε νά χάσει, μέ μόνο του ὅπλο τήν ὑπακοή στή συνείδηση του ὡς φωνή τοῦ Θεοῦ! Ὁ Πιλάτος, ἔστω καί ἀργά, κάνει αὐτό πού πρέπει. Τελικά, ὁ Ἅγιος Θεός εὐλογεῖ αὐτόν πού ἀποφάσισε κατά το θεῖο θέλημα, διαφημίζοντας τον στήν αἰωνιότητα, ὅπου κηρύσσεται το Εὐαγγέλιο!

Πηγή: agiazoni.gr